Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	Commissie P&C
Titel	:	Regioplan Nationaal Programma Vitale Regio's Zuidoost-Fryslân 2045
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jack Werkman/Ferdie van den Brink
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085255220

Datum collegevergadering
12 mei 2026

Voorgesteld besluit
1. Geen wensen en bedenkingen te uiten op het Regioplan Nationaal Programma Vitale Regio's Zuidoost-Fryslân 2045.

Openbaar
Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding
Het rapport *Elke Regio Telt!* laat zien dat de Rijksoverheid in het verleden onvoldoende rekening heeft gehouden met regionale verschillen. Het rijk heeft na aanleiding van dit rapport het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) in het leven geroepen waarin het met elf regio's een langjarige strategische samenwerkingsagenda willen aangaan. Zuidoost-Fryslân is aangewezen als één van de regio's binnen het NPVR. U bent hierover al via raadsmededelingen geïnformeerd en meerdere van u waren aanwezig bij de bijeenkomst met volksvertegenwoordigers op 30 oktober 2025.

In Zuidoost-Fryslân komen meerdere opgaven samen. De regio vergrijst, de arbeidsmarkt staat onder druk, voorzieningen zijn niet overal vanzelfsprekend bereikbaar, de woningmarkt is uit balans en klimaatverandering en verduurzaming vragen om andere keuzes in ruimte, economie en leefomgeving. Tegelijkertijd beschikt de regio over sterke kwaliteiten: een hechte samenleving, een aantrekkelijk landschap en een innovatieve economische basis in onder meer de maakindustrie en de agrarische sector. Juist deze combinatie van opgaven én kracht vraagt om een gezamenlijke, gerichte aanpak voor de lange termijn.

Het Regioplan Zuidoost-Fryslân 2045
Het Regioplan NPVR Zuidoost-Fryslân 2045 geeft richting aan die gezamenlijke aanpak. Het plan (Bijlage 1) benoemt acht samenhangende regionale vraagstukken waarop de komende jaren wordt ingezet, zoals wonen, bereikbaarheid, gezondheid, onderwijs en een duurzame economie. Het Regioplan is een strategisch ontwikkelkader: het schetst de koers tot 2045, maar bevat nog geen uitgewerkte projecten of financiële besluiten.

In het Regioplan kiezen we ervoor innovatie actief in te zetten bij de aanpak van de acht regionale vraagstukken. Zuidoost-Fryslân beschikt al over een sterke basis van innovatieve bedrijven, kennisnetwerken en initiatieven. Door deze innovatiekracht doelgericht in te zetten, versterken we niet alleen de economie, maar dragen we ook bij aan sociale samenhang, leefkwaliteit en duurzaam toekomstperspectief voor inwoners. Het Regioplan is tot stand gekomen via een uitgebreid traject van samenwerking en co-creatie met gemeenten, maatschappelijke organisaties, ondernemers, jongeren (Generatie Fryslân 35) en het Rijk.

Wensen en bedenkingen: rol van de gemeenteraad

Het college heeft reeds ingestemd met het Regioplan en stelt uw raad daarbij voor geen wensen en bedenkingen te uiten, gelet op het strategische en interbestuurlijke karakter van het Regioplan en het feit dat de nadere uitwerking plaatsvindt via uitvoeringsagenda's, waarover uw raad afzonderlijk wordt betrokken. Deze werkwijze past bij de aard van het Regioplan als strategisch kader. Het plan zet de gezamenlijke koers uit, terwijl de inhoudelijke en financiële keuzes pas in de vervolgfase worden gemaakt.

Daarbij past het Regioplan binnen de reeds door uw raad vastgestelde koers en beleidsrichting, zoals onder meer verwoord in de Toekomstvisie 2040 van Ooststellingwerf. De meerwaarde ligt in de samenwerking met andere overheden, waardoor opgaven in breder verband en met grotere slagkracht kunnen worden opgepakt. Hiermee betreft het geen op zichzelf staand visiedocument, maar een gezamenlijke versterking van bestaande ambities.

De gemeenteraad is in de aanloop naar dit Regioplan meerdere malen betrokken geweest bij het proces. Zo is uw raad via raadsmededelingen geïnformeerd en is in het najaar van 2025 gelegenheid geboden om input mee te geven. Gelet op deze betrokkenheid en het interbestuurlijke karakter van het Regioplan, wordt voorgesteld in deze fase geen wensen en bedenkingen te uiten. Indien uw raad wél wensen of bedenkingen wil meegeven, kan dit via een motie of amendement. Daarmee blijft de democratische rol van de raad volledig geborgd.

Argumenten

1.1 Het Regioplan biedt een gezamenlijke, langjarige koers tot 2045 en voorkomt versnippering van beleid en projecten.

Het Regioplan fungeert als overkoepelend strategisch kader waarin bestaande en toekomstige initiatieven worden verbonden. Hierdoor ontstaat samenhang in beleid en uitvoering en wordt voorkomen dat projecten los van elkaar of langs verschillende lijnen worden ontwikkeld. Het plan is tot stand gekomen via een intensief participatie- en co-creatietraject met gemeenten, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, kennisinstellingen en jongerenvertegenwoordiging (Generatie Fryslân 35). Door deze brede betrokkenheid vanaf de start is niet alleen een gedeelde visie ontwikkeld, maar ook wederzijds begrip en eigenaarschap ontstaan. Dit vormt een stevige basis voor duurzame samenwerking en gezamenlijke uitvoering in de komende jaren.

1.2 Het Regioplan en de samenwerking binnen het NPVR vergroot de strategische positie van Zuidoost-Fryslân richting het Rijk en vergemakkelijkt toegang tot kennis, netwerken en (co)financiering.

De deelname aan het NPVR positioneert Zuidoost-Fryslân nadrukkelijk als gesprekspartner van het Rijk. Dit vergroot de zichtbaarheid van regionale opgaven en biedt betere toegang tot landelijke expertise, samenwerkingsnetwerken en mogelijke (co)financieringsstromen.

1.3 Het plan versterkt de regionale samenwerking tussen overheden en maatschappelijke partners en draagt bij aan bestuurlijke slagkracht.

Het Regioplan is gezamenlijk opgesteld en stimuleert een gedeelde verantwoordelijkheid voor de regionale opgaven. Dit bevordert afstemming tussen overheden en partners, versnelt besluitvorming en vergroot de uitvoeringskracht op regionaal niveau.

1.4 Door te werken met ontwikkellijnen en adaptieve programmering blijft het plan flexibel en toekomstbestendig.

In plaats van vastomlijnde projecten werkt het Regioplan met ontwikkellijnen die periodiek kunnen worden bijgesteld. Hierdoor kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen,

beleidswijzigingen en veranderende omstandigheden, zonder de hoofdlijnen los te laten.

1.5 Geen wensen en bedenkingen in deze fase is passend
Het Regioplan betreft een gezamenlijk opgesteld, strategisch visiedocument van meerdere overheden. Gelet op dit interbestuurlijke karakter, de eerdere betrokkenheid van de raad en het feit dat nadere uitwerking plaatsvindt via uitvoeringsagenda's, ligt het niet voor de hand om in deze fase wensen en bedenkingen te formuleren.

1.6 De gemeenteraad behoudt invloed op de verdere uitwerking en uitvoering.
Concrete projecten, uitvoeringsagenda's en financiële consequenties worden in vervolgstappen uitgewerkt en afzonderlijk aan de gemeenteraad voorgelegd, waardoor de kaderstellende rol van de raad geborgd blijft.

Kanttekeningen
1.1 De financiële consequenties voor de gemeente zijn op dit moment nog niet volledig inzichtelijk.

Het Regioplan NPVR Zuidoost-Fryslân 2045 betreft een strategisch ontwikkelkader. In deze fase is nog niet duidelijk welke concrete financiële consequenties de verdere uitwerking en uitvoering voor de gemeente met zich mee zullen brengen. Financiële consequenties worden concreet bij de uitwerking van uitvoeringsagenda's en projecten. Deze worden afzonderlijk, inclusief financiële onderbouwing en dekkingsvoorstellen, ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Financiële toelichting
Het besluit om geen wensen en bedenkingen te uiten op het Regioplan NPVR Zuidoost-Fryslân 2045 heeft geen directe financiële consequenties. Het Regioplan is een strategisch kader zonder financiële verplichtingen. Eventuele investeringen en structurele keuzes worden in vervolgfases uitgewerkt en separaat aan de gemeenteraad voorgelegd.

Sustainable Development Goals (SDG's)

Regionaal vraagstuk	**Bijdrage aan SDG's**	**Mogelijke spanningen (trade-offs)**
Betaalbaar en passend wonen	SDG 1, 10, 11	SDG 13 (klimaat), SDG 15 (natuur)
Duurzaam en toegankelijk landschap	SDG 6, 13, 15	SDG 8 (economische ruimte)
Gezonde leefomgeving	SDG 3, 11, 13	SDG 9 (industrie/infrastructuur)
Toegankelijke basisvoorzieningen	SDG 3, 4, 10	SDG 11 (spreiding vs. concentratie)
Duurzame en toegankelijke mobiliteit	SDG 9, 11, 13	SDG 15 (ruimtebeslag natuur)
Sterke en verbonden samenleving	SDG 3, 10, 16	Beperkt; risico op uitsluiting
Onderwijs dat werkt voor de toekomst	SDG 4, 8, 9	SDG 10 (kansenongelijkheid)
Duurzame en veerkrachtige economie	SDG 8, 9, 12	SDG 13 (klimaat), SDG 15 (natuur)

Inwonersparticipatie
Het Regioplan is opgesteld in co-creatie met Rijk, gemeenten, maatschappelijke partners, ondernemers en Generatie Fryslân 35. Ook is er een bijeenkomst geweest met raadsleden. Hierdoor is een breed gedragen koers ontstaan die als basis dient voor verdere samenwerking. Deze werkwijze wordt voortgezet in de tussenfase en bij de verdere uitwerking van de uitvoeringsagenda's.

Publicatie voor bekendmaking

De gemeenteraad heeft kennisgenomen van het Regioplan Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) Zuidoost-Fryslân 2045 en ingestemd met het voorstel om geen wensen en bedenkingen te uiten. Het Regioplan vormt een gezamenlijke visie van meerdere overheden en sluit aan bij de bestaande koers van de gemeente Ooststellingwerf. De raad blijft betrokken bij de verdere uitwerking via de uitvoeringsagenda's.

Vervolg

Na afronding van de besluitvorming hopen we voor de zomer van 2026 in een bestuurlijke conferentie de regionale samenwerking op feestelijke wijze te starten.
In de periode 2025–2027 ontvangt de regio tijdelijke financiering vanuit het Rijk. Deze middelen zijn ingezet voor het opstellen van het Regioplan en worden vervolgens ingezet voor de tussenfase waarin een projectleider werkt aan:

- de verdere uitwerking van governance en organisatie;
- voorstellen voor structurele financiering;
- en de voorbereiding van de eerste uitvoeringsagenda.

Deze onderdelen worden opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. Op basis daarvan kan worden gestart met de uitvoering van het NPVR in Zuidoost-Fryslân

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

Erik van der Laan, secretaris Jack Werkman, burgemeester.

Bijlagen

1. Regioplan Nationaal Programma Vitale Regio's Zuidoost-Fryslân 2045

Extern zaak ID (zaakcode) : 0085255220

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 mei 2026

Besluit

1. Geen wensen en bedenkingen te uiten op het Regioplan Nationaal Programma Vitale Regio's Zuidoost-Fryslân 2045.

Besloten in de openbare vergadering van 30 juni 2026

, griffier. , voorzitter.